

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ จังหวัด
เพชรบูรณ์
ผู้วิจัย : เจ้าอธิการอธิคม สุภกิจโจ (แก้วอุดม)
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
: พระครูวิชิตคุณพิพัฒน์, ดร.
: พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา,ดร. พธ.บ., ศศ.ม., รป.ด.
วันสำเร็จการศึกษา : ๗ มีนาคม ๒๕๕๙

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๓) เพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

ดำเนินการตามระเบียบการวิจัย แบบผสมวิธี (Mixed-Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย คือ พระสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก เฉพาะสังกัดมหานิกาย จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีจำนวน ๖๙๓ รูป จำนวน ๒๕๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๙๖๙ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) หาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) คำถามปลายเปิด เป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ ท่าน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

๑) พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21, S.D.=0.903$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านจักขุมหา (มีวิสัยทัศน์ที่ดี) ด้านวิริย (มีความเชี่ยวชาญการบริหารจัดการที่ดี) และด้านนิสสัยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี)

๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ ต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุพรรษา อายุวุฒิการศึกษาสายสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาบาลี ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพุทธในการบริหารจัดการองค์กรของคณะสงฆ์ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการทำงานของคณะสงฆ์ไม่ค่อยทันสมัยเท่าที่ควร ทั้งยังเปิดโอกาสให้คณะสงฆ์ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนายังน้อยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นยังได้ไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เหมาะสม ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่เหมาะสมต่อคณะสงฆ์ ทั้งยังขาดความสามารถสื่อสารและประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ไม่ค่อยดีในการบริหารงบประมาณให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด การปรับตัวและเข้ากันได้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ดีเป็นผู้มีความจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความขัดแย้งกันคณะสงฆ์อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ได้ตัดสินด้วยความเป็นธรรมสืบไป

ข้อเสนอแนะ มีดังนี้ ด้านจักขุมา พบว่า ผู้นำควรศึกษาปัญหาและความต้องการของคณะสงฆ์ให้เข้าใจเพื่อจะได้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง ทั้งผู้นำควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการบริหารงานเพิ่มมากขึ้น และผู้นำควรสร้างนโยบายและมีการอบรมสัมมนา คณะสงฆ์เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านวิธูโร พบว่า ผู้นำควรเปิดโอกาสให้คณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ทั้งผู้นำควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานเพื่อให้เกิดความทุ่มเทและเสียสละในคณะสงฆ์ และผู้นำควรเปิดโอกาสให้คณะสงฆ์มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส ด้านนิสสยสัมปันโน พบว่า ผู้นำควรสร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีให้กับคณะสงฆ์มีการพบปะและสนทนาปราศรัยกันให้มากขึ้น ทั้งผู้นำควรมีจิตสาธารณะช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันและยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมให้มากยิ่งขึ้น และผู้นำควรปลูกจิตสำนึกในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

Thesis Title : Buddhist Leadership in Organizational Management
of Sangkha, Phetchabun Province

Researcher : Chaoathikan Athikhom (Kaeo - Udom)

Degree : Master of Arts (Public Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakhruwachirakhunhiphat, Ph.D.

: PhrakhrusangharakKiettisak Kittipañño Dr. B.A., M.A. ,D.P.A.

Date of Graduation : 7 / march / 2016

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the Buddhist leadership in the administration of monks in Lom Sak District, Phetchabun Province. 2) To compare the opinions of monks towards their management in Lom Sak District, Petchabun Province. 3) To study the problems, obstacles and suggested improvements for the Buddhist leadership of the Administrative Organisation in Lom Sak District, Petchabun Province.

This research applied Mixed Methods consisting of quantitative, qualitative and survey research. The sampling for this study consisted of 693 monks and 254 persons in Mahayana section, Phetchabun Province. A questionnaire was used as a research tool with a reliability score of 0.969. Data analysis was also completed using a Processing Program for Social Science. The statistics used in this study were frequencies, percentage, mean, standard deviation, and F-Test with one-way ANOVA and least significant difference: LSD to prove the difference between the mean values in pair.

For qualitative research, an in-depth interview with 7 key informants was used with content and context analysis techniques.

The results revealed the following:

1. On average, the monks had a middle level opinion ($\bar{X}=๓.๖๑$, S.D.= ๐.๙๐๓) towards the Buddhist leadership in the management of monks in the district. By summarizing into different aspects, it was found that on the whole, the opinions for each were at the middle level.

2. Jukkuma (had good vision), Vithura (an expert in management) and Nisayasa mpanno (had good interpersonal relations).

3. The problems, obstacles and suggestions on the Buddhist leadership in the administration of monks in Lom Sak District, Phetchabun Province showed that The clergy did apply of technology in the working. Members rarely participated in the formulation of development plans. There should support the person with knowledge of the operation. Head of clergy the lack of good communication with members of the administration. There were friendly to each other between head of clergy and members. The clergy in Lom Sak District, Phetchabun Province can adjudicate fairly when problem happened.

For the suggestions, it is suggested that for Jukkuma, 1) the administrator should study the needs of the personnel in order to solve the right problem, 2) the administrator should provide the chance for the personnel to give their opinion on the administrative tasks and 3) the administration should allow the personnel to check the transparency. For Vithuro it is suggested that, 1) the administrator should let the personnel participate more on work, 2) the administrator should support the consciousness in order to increase dedication in the organization and 3) the administration should allow the personnel to check for transparency. And lastly, for Nisayasampanno, it is suggested that, 1) the administration should set a good atmosphere in the workplace, 2) the administration should be conscious about the public, help each other and follow the moral rules and 3) the administrator should support the conscious mind in a teamwork working style.